

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ειδική Φυσική Αγωγή

Ενότητα 3η: Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό
Πρόγραμμα (Ε.Ε.Π.)

Κοκαρίδας Δημήτρης

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα Πανεπιστημίου Θεσσαλίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σκοποί ενότητας

- Η παρουσίαση του πρώτου Εξατομικευμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος (Ε.Ε.Π.) φυσικής αγωγής ως έντυπο γραπτής έκθεσης-αξιολόγησης που ο καθηγητής φυσικής αγωγής μπορεί να συντάξει και να υλοποιήσει για κάθε μαθητή με αναπηρία.

Περιεχόμενα ενότητας

- Το Ε.Ε.Π. φυσικής αγωγής ως έντυπο γραπτής έκθεσης-αξιολόγησης.
- Περιγραφή και ανάλυση των φάσεων Ε.Ε.Π.
- Εκτίμηση αναπτυξιακού επιπέδου.
- Βασικές προσαρμογές ασκήσεων, περιβάλλοντος και διδασκαλίας.

Η Έννοια Της Προσαρμογής

- Καλή διδασκαλία στο μάθημα της φυσικής αγωγής δεν σημαίνει προσπάθεια αλλαγής του παιδιού, αλλά προσαρμογή της διδασκαλίας, των ασκήσεων και του περιβάλλοντος έτσι ώστε οι εκπαιδευτικές ανάγκες του παιδιού με αναπηρία να ικανοποιηθούν.

Οι Απαιτούμενες Προσαρμογές....

- Είναι διαφορετικές ανά περίπτωση.
- Είναι συνάρτηση τόσο των αναγκών που υπαγορεύει η αναπηρία όσο και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του κάθε παιδιού ξεχωριστά.

Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (Ε.Ε.Π.)

- Είναι μία γραπτή έκθεση-αξιολόγηση που ο καθηγητής φυσικής αγωγής συντάσσει και υλοποιεί για κάθε μαθητή με αναπηρία του σχολείου προκειμένου:
 - Να συναντήσει τις μοναδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του εκάστοτε παιδιού με αναπηρία.
 - Να βελτιώσει τις κινητικές και άλλες ικανότητες του μαθητή.
 - Να μεγιστοποιήσει την απόδοσή του στα πλαίσια του μαθήματος.

Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (Ε.Ε.Π.)

- Το Ε.Ε.Π. εφαρμόζεται στην ΕΦΑ ως επίσημο νομικό έντυπο κυρίως σε χώρες όπως οι ΗΠΑ με τρόπο που είναι οργανωμένος τόσο σε διαδικασία όσο και σε τήρηση αρχείου και επιτρέπει την ενεργή συμμετοχή όλων (των γονέων, του σχολείου, του ίδιου του παιδιού με αναπηρία, επαγγελματιών ειδικής αγωγής πολλών διαφορετικών ειδικοτήτων, τοπικών επιτροπών εκπαίδευσης καθώς και άλλων φορέων).

Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (Ε.Ε.Π.)

- Στην Ελλάδα αντίστοιχο έντυπο δεν υπήρχε μέχρι πρόσφατα. Η συνήθης διαδικασία είναι να έρχεται στο σχολείο ο φάκελος του παιδιού με την επίσημη διάγνωση από το ΚΕΔΔΥ και ο κάθε ΚΦΑ να καλείται πλέον να κάνει ότι καλύτερο μπορεί.
- Χρειάζεται επομένως η δημιουργία ενός Ε.Ε.Π. που να είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες της ελληνικής εκπ/κής πραγματικότητας και να καθοδηγεί τον ΚΦΑ στο έργο του βοηθώντας τον να τοποθετήσει την σκέψη και τις ενέργειες του σε μία λογική σειρά.

ΒΑΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΕΦΑ & Ε.Ε.Π.

- Για την αναλυτική περιγραφή του Ε.Ε.Π. προγράμματος που θα αναλυθεί παρακάτω:
 - Επισκεφτείτε την Βάση Πληροφοριών στην ακόλουθη διεύθυνση: www.pe.uth.gr/efa
 - Επιλέξτε από τα περιεχόμενα (μενού) της αριστερής στήλης την ελληνική ή αγγλική έκδοση του Ε.Ε.Π.

Για Τη Διαμόρφωση Του Ε.Ε.Π, Ο Καθηγητής Φ.Α., Πρέπει:

Να είναι ενήμερος των δεξιοτήτων που εκτελούνται στις διάφορες «ηλικίες-κλειδιά», ιδιαίτερα των κινητικών δεξιοτήτων.

Να μπορεί να εκτιμά το αναπτυξιακό επίπεδο του παιδιού, να γνωρίζει δηλαδή σε ποιο επίπεδο βρίσκεται η αδρή κινητικότητα, οι λεπτές κινήσεις και δεξιότητες, το νοητικό επίπεδο και η προσωπικότητα του παιδιού.

Να γνωρίζει τις προσαρμογές που πρέπει να γίνουν ως προς τη διδασκαλία τις ασκήσεις και το περιβάλλον του μαθήματος Φ.Α.ανά περίπτωση.

Να επιδεικνύει διάθεση για συνεργασία με τους καθηγητές των άλλων ειδικοτήτων του σχολείου για το καλό του παιδιού.

Να μπορεί να τοποθετεί τη σκέψη, τη γνώση και τις ενέργειες του σε μία λογική σειρά.

Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (Ε.Ε.Π.)

- Οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν από την έναρξη του Ε.Ε.Π. μέχρι το τέλος του μπορούν να ταξινομηθούν ως προς τη χρονική τους αλληλουχία στις εξής φάσεις:
 - Προπαρεμβατική
 - Παρεμβατική
 - Μεταπαρεμβατική

Προ-Παρεμβατική Φάση Ε.Ε.Π.

1. Γνωριμία του καθηγητή Φ.Α με τον μαθητή & τους γονείς του παιδιού και καταγραφή πληροφοριών που αφορούν το μαθητή.

2. Απόκτηση γραπτής αποδοχής συμμετοχής στο μάθημα Φ.Α. από τους γονείς & τον ιατρό του παιδιού.

3. Εκτίμηση αναπτυξιακού επιπέδου του μαθητή (κινητικές δεξιότητες, νοητικό επίπεδο, προσωπικότητα).

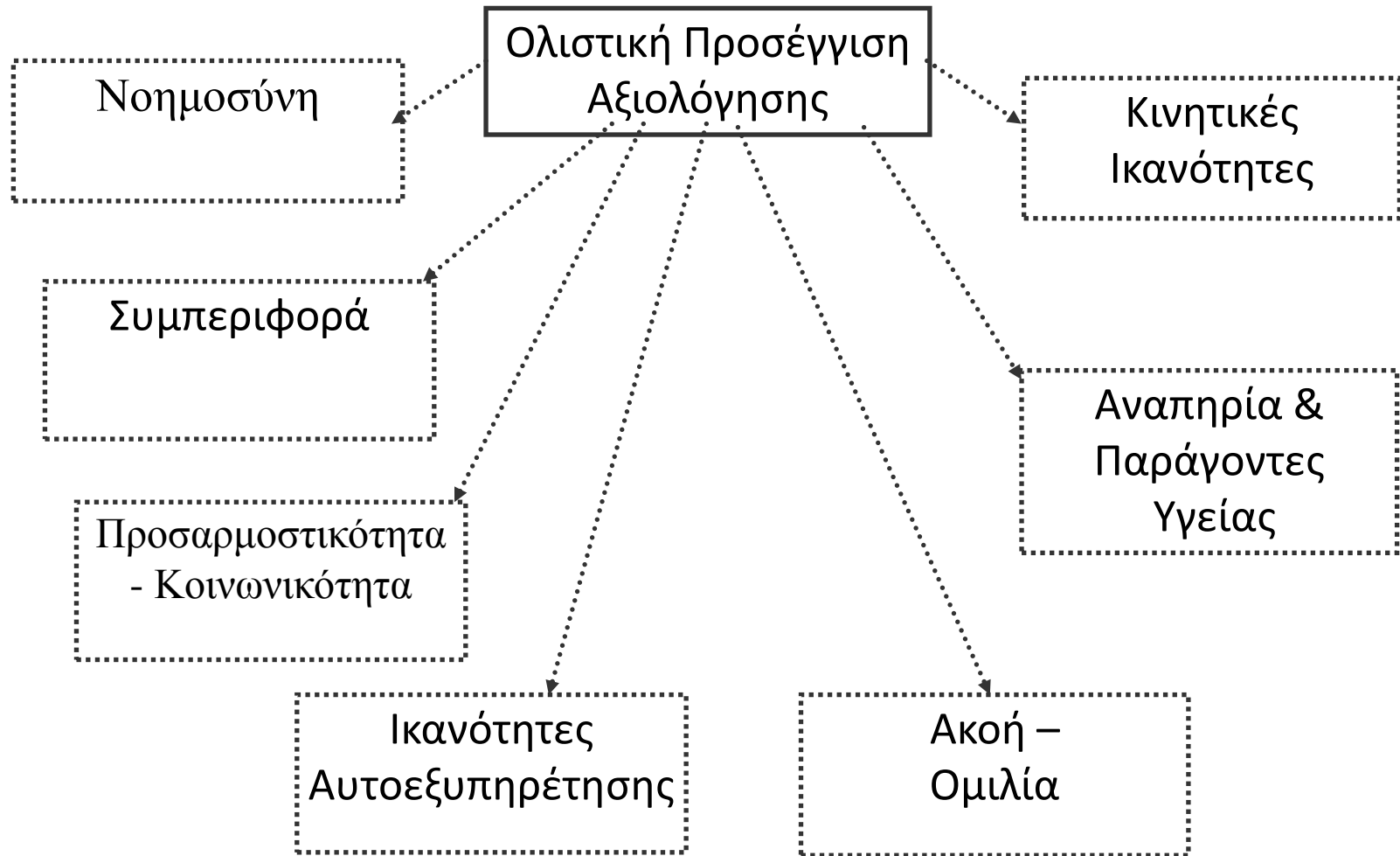

4. Συνεργασία του καθηγητή Φ.Α. με τους άλλους εκπαιδευτικούς του σχολείου για την τελική διαμόρφωση του Ε.Ε.Π.

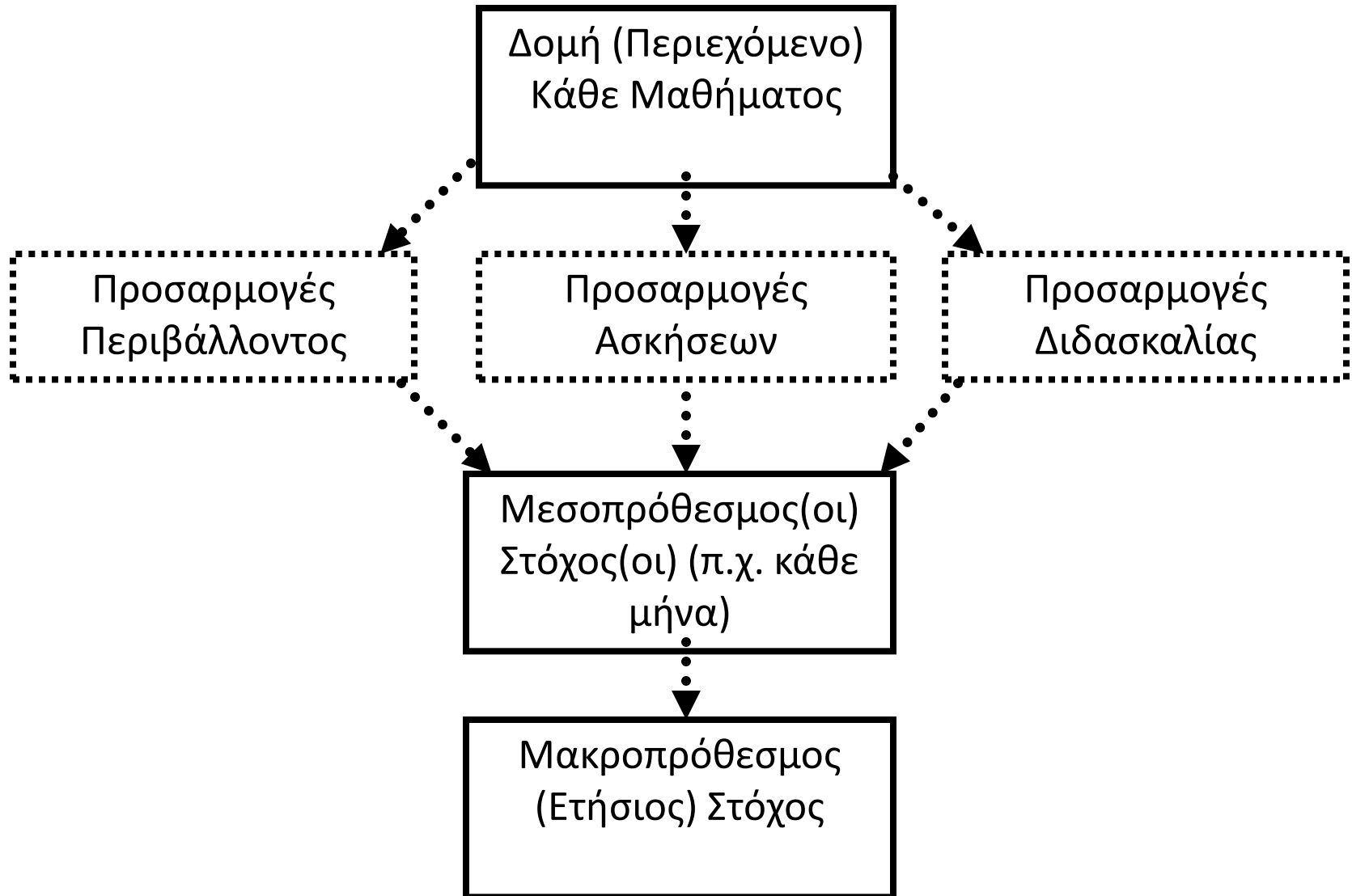

5. Καθορισμό ημ/νίας έναρξης 1ου μαθήματος & διάρκειας του Ε.Ε.Π.

Εκτίμηση Αναπτυξιακού Επιπέδου

Παρεμβατική Φάση Ε.Ε.Π.

Προσαρμογές Περιβάλλοντος (1)

Διαμόρφωση ενός καθαρού και ασφαλούς χώρου άθλησης.

- Με τα αντικείμενα που δεν χρησιμοποιούνται να τοποθετούνται στην άκρη σε συγκεκριμένο χώρο.
- Με την εκμάθηση από τα παιδιά των ορίων του παιχνιδιού και της χρήσης του χώρου.
- Με κοντινή επιτήρηση καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος.
- Με περιορισμό της μειωμένης προσοχής του παιδιού χρησιμοποιώντας αντικείμενα μεγάλα σε μέγεθος ή με έντονα χρώματα, το ξάφνιασμα του μαθητή, την εισαγωγή νέων ασκήσεων, το κάλεσμα του παιδιού με το όνομά του, τη διατήρηση οπτικής επαφής και το άγγιγμα.

Προσαρμογές Περιβάλλοντος (2)

Ενίσχυση των ερεθισμάτων διδασκαλίας.

- Έντονο χρώμα σε συγκεκριμένο υλικό μέσα σε σε ένα ουδέτερο περιβάλλον μάθησης.
- Σμίκρυνση του χώρου και προσαρμογή υλικού όποτε είναι απαραίτητο για την επιτυχή εκτέλεση των ασκήσεων.
- Χρησιμοποίηση του ήχου.
- Τοποθέτηση καθρεφτών στους τοίχους για την αύξηση της συγκέντρωσης των παιδιών με μειωμένη προσοχή.

Προσαρμογές Ασκήσεων (1)

Οι ασκήσεις που επιλέγονται πρέπει:

- Να προάγουν περισσότερο τη συμμετοχή, και λιγότερο την απόδοση.
- Να είναι παιχνιδώδους μορφής δίνοντας έμφαση στη διασκέδαση, την ψυχαγωγία και την επίτευξη αισθήματος επιτυχίας.
- Να βοηθούν το παιδί να κατανοήσει το σώμα του και να αποκτήσει την αίσθηση προσανατολισμού μέσα στο χώρο.
- Να λειτουργούν μέσα στο παρόν επίπεδο ικανοτήτων του παιδιού, προχωρώντας σταδιακά από τις απλές στις πιο σύνθετες ασκήσεις.

Προσαρμογές Ασκήσεων (2)

Οι ασκήσεις που επιλέγονται πρέπει:

- Να δίνουν έμφαση στις θεμελιώδεις δεξιότητες σταθεροποίησης, μετακίνησης και χειρισμού και στη βελτίωση της γενικότερης κινητικής και φυσικής κατάστασης του μαθητή.
- Να είναι απλές ως προς τους κανονισμούς.
- Να περιέχουν κοινά σημεία μεταξύ τους.
- Να χαρακτηρίζονται από ποικιλία, ιδιαίτερα απαραίτητη σε περιπτώσεις μαθητών με μικρή διάρκεια προσοχής.

Προσαρμογές Διδασκαλίας (1)

- Σύντομες οδηγίες.
- Κατάλληλος τόνος φωνής ανάλογα με τη δραστηριότητα.
- Εκμάθηση μίας δεξιότητας τη φορά και όποτε είναι απαραίτητο, χωρισμό της δεξιότητας σε μικρότερα μέρη.
- Συχνή επίδειξη-επανάληψη των ασκήσεων.
- Κινησθητική καθοδήγηση.
- Συνεχής ενθάρρυνση.

Προσαρμογές Διδασκαλίας (2)

- **Παροχή χρόνου** στον μαθητή να αντιδράσει στα ερεθίσματα που δέχεται για την εκτέλεση μίας άσκησης.
- **Ανατροφοδότηση** μετά το πέρας κάθε άσκησης με ερωτήσεις προς τον μαθητή ως προς την διαδικασία και ως προς το αποτέλεσμα.
- **Ενίσχυση της συνεργασίας** μεταξύ των μαθητών με την επιλογή ασκήσεων με συνασκούμενο.

Μετα-Παρεμβατική Φάση

Μετα-Παρεμβατική
Φάση

Συνολική αξιολόγηση επιτυχίας του Ε.Ε.Π. για να εξακριβωθεί εάν ο μακροπρόθεσμος στόχος επιτεύχθηκε.

Καθορισμός επόμενων στόχων βελτίωσης των ικανοτήτων του παιδιού με τη νέα σχολική χρονιά.

Σύνοψη

Στα πλαίσια του ειδικού σχολείου οι ανάγκες του μαθητή με αναπηρία μπορούν πράγματι να ικανοποιηθούν με την συμμετοχή του σε ένα κατάλληλα σχεδιασμένο πρόγραμμα προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής.

Η διαμόρφωση μίας διδασκαλίας προσαρμοσμένης στις ανάγκες του μαθητή προϋποθέτει την ύπαρξη και εφαρμογή εξατομικευμένου εκπαιδευτικού προγράμματος (ΕΕΠ).

Το ΕΕΠ περιλαμβάνει την εφαρμογή μίας σειράς ενεργειών και αντίστοιχων προσαρμογών του περιβάλλοντος, των ασκήσεων και της διδασκαλίας του μαθήματος.

Σε όλη τη διάρκεια του ΕΕΠ, η συνεκπαίδευση των μαθητών με και χωρίς αναπηρία πρέπει να αποτελεί συνεχή επιδίωξη του καθηγητή φυσικής αγωγής.

Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (Ε.Ε.Π.)

- Συνολικά, το συνολικά 21 σελίδων Ε.Ε.Π. που έχει δημιουργηθεί ως έντυπο, από την μέχρι τώρα χρησιμοποίησή του δείχνει ότι:
 - Μπορεί να εφαρμοστεί από όλους τους ΚΦΑ (με και χωρίς ειδικότητα).
 - Είναι επιστημονικά απλό και εύκολο να ακολουθηθεί και να συμπληρωθεί από τον ΚΦΑ.
 - Μπορεί να καθοδηγήσει τον ΚΦΑ στο έργο του κατά την διάρκεια του εκ/του έτους με έναν αναλυτικό τρόπο.
 - Μεταδίδει μία αίσθηση στον ΚΦΑ ότι μπορεί να ανταπεξέλθει στον ρόλο του να διδάξει μαθητές με αναπηρίες αρκεί να προσπαθήσει.

Βιβλιογραφία

- Κοκαρίδας, Δ. (2010). *Άσκηση και αναπηρία: εξατομίκευση, προσαρμογές και προοπτικές ένταξης*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Τέλος Ενότητας

